

Kommunledningskontoret
Ekonomiavdelningen
Hannes Olbers
044135128
hannes.olbers@kristianstad.se

2024-09-27

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Remissvar - Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, SOU 2024:50

Änr KS 2024/1121

Kommunledningskontorets förslag till Kommunstyrelsens arbetsutskott

- Besvara remissen i enlighet med Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande 2024-10-04.

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 28 april 2022 att tillsätta en parlamentarisk samsammansatt kommitté med uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning. Kristianstads kommun har fått möjlighet att yttra sig gällande betänkandet *Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn*, SOU 2024:50. Ekonomiavdelningen i Kristianstads kommun har granskat betänkandet och ställer sig övervägande positiv till förslagen, men uttrycker tveksamhet kring några delar.

- Kristianstads kommun är positiv till uppdateringen av utjämningssystemet som syftar till att skapa mer likvärdiga förutsättningar mellan kommuner. De reviderade parametrarna, den minskade möjligheten att påverka systemet samt införandet av en socioekonomisk variabel bedöms som särskilt positiva inslag.
- Kristianstads kommun är tveksam till den ökade statliga styrningen och förespråkar i stället tillitsstyrning, en princip kommunen själva arbetar efter. Staten bör fokusera på att sätta tydliga mål för kommunerna, medan ansvaret för att fördela resurser och uppnå målen ska ligga lokalt. Kommunen ser även ett problem i att så få riktade

statsbidrag omvandlas till generella, då dessa ger större flexibilitet att möta lokala behov och utmaningar. Dessutom finns oro över att de generella statsbidragen inte värdesäkras, vilket riskerar att skapa ekonomisk osäkerhet och försvåra långsiktig planering.

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande 2024-10-04
- Remissmissiv Betänkande SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn del 1
- Remissmissiv Betänkande SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn del 2 (bilagor)
- Remissvar på betänkande SOU 2024:50 Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn

Ärendet

Ekonomiavdelningen har samordnat beredningen av förslag på Kristianstads kommuns svar på betänkandet.

I beredningen har dessa aktiviteter genomförts:

- deltagande på en remisskonferens arrangerad av SKR
- deltagande på utbildning om förslaget med föreläsare från utjämningskommittén, arrangerad av kommunal ekonomernas förening (KEF).
- Stämt av synpunkter med ekonomicheferna inom de verksamheter som bedöms bli mest påverkade av förslagen, barn- och utbildningsförvaltningen samt omsorgsförvaltningen.
- stämt av synpunkter med övriga kommuner inom SKNO-nätverket.

Betänkandet SOU 2024:50 analyserar hur likvärdighet och effektivitet kan stärkas inom den svenska kommunsektorn. Utredningens mål är att föreslå reformer som förbättrar kommunernas förmåga att leverera välfärd på ett rättvist och kostnadseffektivt sätt, med fokus på de skilda förutsättningar som råder mellan olika kommuner.

Ett centralt problem som lyfts fram är den ökande ojämlikheten mellan kommunerna, både ekonomiskt och demografiskt. Kommuner med en åldrande befolkning, utflyttning och svag skattebas har betydligt svårare att

upprätthålla välfärdstjänster på samma nivå som resursstarka kommuner. Utredningen betonar att denna ojämlikhet underminerar den grundläggande principen om likvärdig välfärd i hela landet.

För att motverka dessa skillnader föreslås en justering av det kommunala utjämningsystemet, då det nuvarande systemet inte bedöms tillräckligt för att kompensera för de växande klyftorna mellan kommunerna. Utredningen föreslår även en ökad statlig styrning och tydligare kontroll över kommunernas ekonomiska planering, med syftet att främja långsiktig stabilitet och förutsägbarhet.

Ekonomiavdelningen i Kristianstads kommun har granskat betänkande och är övervägande positiva men tveksamma till några delar i förslaget.

- Kristianstads kommun är positiva till revideringen av utjämningsystemet som syftar till att skapa mer likvärdiga förutsättningar mellan kommuner. De uppdaterade parametrarna, den minskade påverkbarheten samt införandet av en socioekonomisk variabel anses vara positiva och bidrar till en mer rättvis fördelning.
- Kristianstads kommun är tveksam till den ökade statliga styrningen och förespråkar i stället tillitsstyrning, en princip kommunen själva arbetar efter. Staten bör fokusera på att sätta tydliga mål för kommunerna, medan ansvaret för att fördela resurser och uppnå målen ska ligga lokalt. Kommunen ser även ett problem i att så få riktade statsbidrag omvandlas till generella, då dessa ger större flexibilitet att möta lokala behov och utmaningar. Dessutom finns oro över att de generella statsbidragen inte värdesäkras, vilket riskerar att skapa ekonomisk osäkerhet och försvåra långsiktig planering.

För Kristianstads kommun innebär förslaget, beräknat utifrån nuvarande förutsättningar, ett ökat bidrag i det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Under införandeåret kommer dock kommunen att få ett minskat bidrag, som en konsekvens av införandebidragets utformning. I införandebidraget finns det ett tak för hur stor den negativa förändringen får vara för en enskild kommun per år, de överskjutande delarna delas av alla kommuner. Detta avdrag kommer att minska under en femårsperiod och därefter fasas ut helt.

Barnkonsekvensanalys

Beslutet förändrar inte för barn jämfört med tidigare.

Oscar Nilsson

Hannes Olbers

Bitr. kommundirektör

Ekonomidirektör